

fant, ki zdaj nosi soldaški grant. Našega naprednega trgovca so napadli v šlposu, hoteč mu škodovati med ljudstvom, ali mi naprednjaki ga nikdar ne zapustimo. Šlposovec mežnar rad se spogleduje z Nežiko, to samo omenjamo, ne da bi mu bili za to fauš. O drugih mlečezobcih in o Levu v obč. tabornu prijavimo prihodnjič. Ti pa, organist, zanimaj se rajši za petje, da ne bote na koru tako strašansko civilili, da se človeku želodec obrača, občinske zadave pa pusti pri miru. Če te pa kedaj jeza pograbi, pojdi rajši h Kokolu po kozjega mleka in tega pij na tešče. Če ne boš ubogal in miroval, potem ti skuhamo v Štajercu bolj kreftno zdravilo. — Naprednjaki na Keblu.

Iz Hrastnika. (Nova šola in nemški poduk.) Dozidala se je tukaj nova ljudska šola. Dolgo, dolgo, smo si želeli in tudi si želimo zdaj, da bi se naše otroke podučevalo kolikor mogoče v nemškem jeziku, ker mi rudarji, sploh vsakdo, ki je kaj po svetu poskusil, vé, koliko je vreden človek, kadar zna več jezikov, posebno nemškega. Zato zahtevamo, da se v tej novi šoli podučuje samo nemški. Seveda nekaterim prvaškim gospodom to ni po volji. Zakaj neki naj se ti ubogi, ničvredni delavski otroci učé nemški? Saj je dosti, če znajo vpiti: Slovenec sem! Najhušji tak kričač je C. Jenko, ki pa se je sam izšolal na nemški rudarski šoli v Celovcu. Ali obtem vprašamo tu tako imenovane prvaške gospode: zakaj pa vi pošiljate svoje otroke v mestne šole? Mar zato, da se tam učijo samo slovenski? Ali mar samo zato, ker imate denar, da lahko plačate? Mi ubogi, že dosti trpinčeni delavci in stariši pa, ker nimamo denarja, naj pustimo, da naši otroci ostanejo ničvredni, zabiti? Ja, prvaški gospodiči, mi vemo dobro, kaj vi mislite, kaj se kuha v vaših glavicah! Mi vam kratkoma ločemo: če je vam res toliko za slovenski Hrastnik, če se res bojite, da bi nemški ne postal, potem nam pomagajte do boljšega zaslužka, da bomo ložje preživljali svojo družino, da nam ne bo treba naših dečkov pošiljati s trebuhom za kruhom! No in potem, če nam boste kaj pomagali, da bo nam kaj priostajalo pri zaslužku, ne bomo več silili za nemški poduk na hrastniški šoli, temveč bomo svoje otroke tudi mi pošiljali v mesta študirat. Ste nas razumeli? — Več rudarjev.

Milwaukee v Ameriki. Dragi Štajerc, nanznamam ti, kako delujejo naši duhovniki tukaj v daljni Ameriki med svojimi ovčicami. Pred kratkim je naš „častiti“ Lojzek zopet beračil pri tukajšnjih Slovencih. Pri takih potih je prišel tudi k nekemu rojaku, ki ima dva bolnika — ženo in enega sina — že skoraj pol leta na bolniški postelji. Tisti mož je zdaj malodane berač, ker je izdal že skoro ves denar za zdravniške in zdravila. Ta naduti pop pa je kar odločno zahteval, naj mu da, če ne več, vsaj pet dolarjev. Ker se je dotičnik rotel in prisegal, da ne more dati, ker res nič nima in da je on bolj potreben podpore kakor pa gospod ali kdorkoli drugi, je nato žegnani Lojzek rekel: „Potem nimate več deleža in sedeža v cerkvi“. Pijan pa je bil kot kanon, da se je kar zibal. To se lahko razvidi tudi iz tega, ker je šel v sobo, kjer je moj sin bolan ležal. Ko je k njemu prišel, ga je povabil: „Kolikaj časa si že bolan?“ In tako je ponovil štirikrat ali petkrat, ker sploh ni vedel, kaj je govoril, toliko ga je imel pod kapo. Pretečeno nedeljo je imel govor v cerkvi in rekel: „Od zdaj naprej se bo za poroke plačevalo 16 dolarjev (80 K) in zraven je rekel: 16 dolarjev si tekom treh tednov lahko vsak prihrani. Za navadnega delavca je bilo že poprej preveč 10 dolarjev plačati za poroko, saj še klevelandski Vitus ni več računil kakor 10 dolarjev in tisti je eden najbolj oderuskih slovenskih duhovnikov v Ameriki. Tekom 10 let je spravil skupaj nad 100.000 dolarjev (pol milijona kron). Farško geslo torej je: Kar si boš, ubogi delavec, v potu svojega obraza težko prislužil, tisto daj v farško, nikdar polno bisago. Zatorej, Slovenci v Ameriki, le množite se, da bo dosti kratov in porok in pogrebov in s tem dosti — kšefta za farje. Gospod potrebuje denar, saj ga dve tolsti kuharici staneta dosti denarja! Nadalje priporočam rojakom znanje nemškega jezika, zlasti tistim, ki so namenjeni podati se med svet. Posebno rokodelci naj znajo

nemški jezik. Jaz jih poznam tukaj veliko takih, ki so bili tam v domovini dobri rokodelci, a tukaj opravljajo druga težka dela. Ia zakaj? Ker pri rokodelstvu moraš razumeti nemški! Mojster ti pové mero, to in ono, in če ga nemški ne razumeš, je faleno. Naši slovenski delavci so sploh dobri delavci, ali zavoljo jezika ne morejo priti do boljšega kruha. Sicer je glavni jezik angleški, ali tudi z nemškim se da veliko doseči. Našim rojakom je večinoma odločeno, enkrat iti med svet s trebuhom za kruhom in kako potem vsakega težko stana, na starost se nemški učiti! Slovenskega jezika pa tako drugje nikjer ne potrebuješ kakor samo na Kranjskem, kjer še vlada klerikalna tema. Jaz sem imel dosti britkih izkušenj med svetom, torej opozarjam in želim svojim dragim rojakom vse dobro. Torej le naučite se nemškemu jeziku in potem hajd med širni svet in povsodi vas bode boljše stalo kakor v nazadnjaški Avstriji. K sklepu vse rojake pozdravljam, tebi pa, dragi Štajerc, želim veliko naročnikov in da bi v kratkem tednik postal.

Novice.

Par besed našim naročnikom. Od raznih strani nam poročajo naši pristaši, da se jim dopisila prvaške liste; začudeno se vpraša, kako so mogli prvaki naslove naprednjakov dobiti? Stvar je sledeča: Ko je stal šnopsarski Križman še v naši službi in je dobil končno „lanfap“, u k r a d e l je na nesramen način naslove naših naročnikov ter jih je odnesel v pisarno „Kranjskega pankrta“. Ko so ga tudi od tam pognali, jih je odnesel v pisarno „Mladoslovenca“. Z ukradenimi naslovi deluje torej to pijano človeče, ki dela švindel tudi z inzerati. Opozarjamo svoje pristaše, naj vsak prvaški list, ki jim pride, ne da bi ga naročili, takoj nazaj pošljejo in to z opombo: „Ne sprejemem!“ Kajti kdor podpira prvaške liste, podpira to nesrečno prvaško politiko!

Prekisló grozde. L'sica ni mogla doseči zreli grozd; tolažila se je s tem, da je grozde itak prekisló... Približno taki so tudi naši prvaški listi. Ubiti nas ne morejo, ako ravno to že 7 let sem poskušajo. Zato trobijo vsak mesec enkrat svojim vernim ovčicam, da bode „Štajerc“ itak ponehal, ker mu zmanjkuje denarja. Pa tudi tega veselja jim ne moremo pustiti. Res je sicer, da nimamo bogatih cerkvenih blagajen, v katere nosijo reveži svoje krvave krajcarje, — ali toliko naročnikov že imamo, da nas ne bo tako kmalu konec kot si to želi prvaška gospoda. Svojo glavo zastavimo, da ima „Štajerc“ več naročnikov kakor vsi prvaški listi na Štajerskem in Koroškem skupaj! Okroglo 15.000 jih je! In to število narašča z vsakim dnevom, tako da bode svet kmalu čudež doživel, kako se poveča naš list. Čisto zadovoljni smo torej. Ako pa pošiljamo svoj list na ogled, — stori to vsak drugi list tudi. Ako zahtevamo, da se plača naročnina naprej, — storé isto vsi listi po celem svetu... In ako pošiljamo naročnikom račune, ima to več namenov: prvič hočemo opozoriti tiste, ki so na svojo dolžnost pozabili; med 15.000 osebami je vedno par slabih, kajti celo med 3 duhovni dobiš 1 kozla; poleg tega pozabi marsikdo, kedaj se je naročil in mu je le ljubo, ako mu to sporočimo, končno je pa tudi nekaj prvaških pristašev, ki sicer naš list radi čitajo, ga tudi naroče ali — plačati nočejo in te prvaške sleparje seveda bomo neusmiljeno za usesa prijeli... V splošnem pa naj se črni listi potolažijo! Cela vrsta listov in lističov so tekom 7 let proti „Štajercu“ ustanovili, ali vsi so splavali po Savi in Dravi. Mi pa smo ostali! Torej — grozde ni prekisló, celo jako sladko je, ali previsoko visi prvaški lisici...

„Arbeiterwille“ je baje delavski list in bi imel tedaj tudi delavce zastopati. V zadnjem času pa prinaša same napade na občinsko upravo ptujsko in na okrajni zastop. To počenje izključuje vsak dvom. Za „A. W.“ stoji namreč inšpektor južne železnice Schmu c k. Ta človek je znan kot najhušji zatiralec delavskih teženj, ki ima že celo vrsto slučajev delavske bede na vesti, — in s tem človekom gre delavski list! Poleg Schmucka stoji za „A. W.“ seveda še par prvaških gospodičev, ki se ne upajo v javnost, ker so sodnijsko kot denuncijantje označeni ali pa ker so adrese kradli...

Južni železničarji se čudijo, da se more „A. W.“ družiti s takimi ljudmi. In tudi mi se čudimo. **Star soldat po cesti gre...** Na to fantovsko pesen se spominjamo, kadar nam je oceniti slavnoznano „delovanje“ prvaško-klerikalnih poslancev. Ti gospodje namreč vedno „delujejo“, enkrat „za narodov blagor“, potem za „brata kmeta“, tretje za „majko domovino“, — vedno „delujejo“, ali nikdar ne delajo. Ljudstva pa se poživlja ne vse „delovanje“, ako manjka dela za izboljšanje življenja... Ali prvaški poslanci „delujejo“ naprej; največkrat pri čaš šampanjca in polni mizi; takrat se jim svetijo oči, takrat jim teče pot njih „delovanja“ po lici, takrat bi objeli vsacega „brata Slovenca“. Ali lagali bi, ako ne bi poročali, da „delujejo“ ti možakarji in frakarji tudi na drug način! Star soldat po cesti gre, — in sklicuje shode in „deluje“ kot govornik, kot Demosten „svojega“ naroda in pajaši klerikalizma vprijejo „bravo“ in — star soldat Jurtela ali Grafenauer ali Korošec ali Ploj gre naprej... Ali hndirja, — shodi, ljudstvo izobraziti, s politiko seznaniti, mu oči odpirati, — to so lepe besede, vse hvale vredne besede. Pa mislite, da delajo Jurtela in drugi stari soldatje kaj takega da izobražujejo ljudstvo? Ega! „Ubijte Nemca“ pričnejo in „ubijte Nemca“ končajo. Hujskanje proti nemstvu v splošnem, proti nemški šoli v posebnem, to je edini smoter teh shodov. Ja vraga, gospodje, ako se bojite vsake nemške besede kakor hudič križa, zakaj pa mešetarini, recimo, z vinom pri Nemcih, zakaj pa ne greste kakor v starem testamentu židje, da si poiščete sredi Afrike prostorček, kjer lahko celi dan „živio“ in „nazdar“ upijete in se redite od koblic in mada?... Ali saj se poznamo! „Star soldat po cesti gre, čik pobere, dober je“, — in zato se vam gre, čik pobere, prvaški poslanci, — za tiste „čike“, ki jih pobirate vsled ljudske nerazodnosti, za ribe, ki jih nalovite v kalnem, — zato hujskate in gonite in kolnete proti Nemcu, da bi svoj žakelj napolnili! In zato vam nikdo več ne veruje! Ali kljub temu vas sodi ljudstvo za to, kar ste: za politične sleparje.

Lažniki! Z različnimi podatki nas ne morejo prvaški listi pobiti, zato se poslužujejo — laži. In v laži nas seveda posekajo. Zadnji „Naš Dom“ laže vedoma, da hočemo Štajercijanci katoliško vero iz šole izbacniti. Mož, ki je te besede v „Domu“ načeškal, naj se sramuje in dnu svoje črne duše, da pači resnico na tako nečuvan in predrzen način. 7 let že izhaja prepotrebni naš „Štajerc“, ali kdor nam pokaže le en članek, le eno notico, le eno besedico, ki je naperjena proti veri, temu poljubimo nogo! Seveda, — vera in politikujoči duhoven sta dva različni stvari! Ali prvaški junaki bi radi, da se pokori vsakdo ljudem kakor so Ra bu za, K o r o š e c, C a f e tutti quanti. In kadar je farška bisaga v nevarnosti, kriče: vera je v nevarnosti! To pa mi odkrivamo in storiti hočemo to tudi v bodoče! Mi hočemo, da ostane cerkev edino veri, ne pa da psujejo zbesneli kaplani politične nasprotnike v cerkvi. Mi hočemo, da se priučí deca čimveč v šoli, kar ji zamore služiti v borbi za življenje. Ali je to protiversko? No, potem sta papež in škof tudi protiverska, kajti ta dva zahtevata isto in sta večja gospoda nego lažnjivi uredniki „Doma“. Za danes imenujemo urednika „Domovega“, ki je načeškal preje omenjeno laž, javno najnesramnejšega lažnivca in hudobnega obrekovalca, dokler nam ne pokaže tistega „Štajerca“, v katerem smo pisali proti veri. Pa — eks!

Iz Spodnje-Štajerskega.

Napredne zmage. Z veseljem poročamo, da so vrli naši pristaši zopet v 3 občinah zmagali. V Vareji so premagali naprednjaki klerikalno-prvaško armado in to na črni črti. Ravno tako v sv. Trojici in v Pobrešu pri Ptujju. Najvrednejše postojanke haložke so zdaj v naprednih rokah. Čast gré vrlim možem, ki so ne strašijo groženj črnih hujskacov, temnó volijo po svojem prepričanju za dobro ljudsko stvar.

Licenciranje in premiranje bikov za ptujski okraj. Dae 10. sept. t. l. se je vršilo na mestnem živinskem sejmišču v Ptujju licenciranje in premiranje plemenskih bikov za ptujski okraj. Priglasilo se jih je 76, licenciranih je bilo 56 in med temi tudi 22 premiranih. Premije so dobili

biki sledečih posestnikov: Fr. Kaiser v Ptuj I. drž. premijo K 60; S. Skrbinek v Hudošah II. drž. premijo K 50; J. Windisch v Laskovci I. drž. premijo K 40; M. Selinschegg v Lancavasi II. drž. premijo K 30; gospa Jožefa Sima na Bregu III. drž. premijo K 30; A. Preložnik v Vurbergu IV. drž. premijo K 20; O. Schwarzhing v Majšperku V. drž. premijo 20 K, katero premijo pa je imenovani gospod opustil. — Okr. premije so dobili biki sledečih živinorejcev: J. Klemenčič na Gori K 30; po 20 K: A. Sagadin v Sesterzah, A. Marinič v Bolečki vasi, Ptujška graščina, ki je premijo darovala v prid kmetovalcem ptuj. okraja za l. 1907, in Fr. Tobijas v Pacinji. Po K 15 so dobili: J. Peržuh v Dražencih, V. Glatz v Karčovinji, V. Vrabl v Velovljici, Fr. Pišek v Majšperku, M. Haložan v Dražencih, J. Nedelko v Trnovski vasi, V. Schwab Ptuj, J. Grein v Vareji in J. Bračič v Janežovcih. Fr. Mahorič v Kicari je dobil za svojega bika premijo K 10. Med to živino je bilo 30 lepih rdečih šekov, ki jih je ptujski okraj v spomladi kupil v Solnogradu, 4 pa so bili lansko jesen v ptujski okolici nakupljeni, torej 34 čistokrvnih rdečih šekov, proti katerim se je v spomladi toliko kričalo; največ so rogovili taki, ki o živinoreji in bikoreji ravno toliko zastopijo kakor magarc o zvezdah. Ako bi bili nasprotniki videli lepo ponosno žival, obmolknili bi ter bi nehoti morali priznati, da ima Ornič prav s temi rdečimi šeki. Ogledna komisija je začudeno gledala krasno živino, nepristransko je sodila ter odkritosrčno izrekla bikorejcem pristrčno in zaluženo zahvalo za trud, ki ga imajo s skrbjo za povzdigo živinoreje v ptujskem okraju. G. Ornič pa lahko s ponosom gleda na svoje poštvalno in pametno delovanje v korist ptujškega okraja. Vsega zaničevanja pa je vredna slabost prvaških bikorejcev, ki mislijo, da morajo oni, oziroma njih biki, dobiti vselej prvo premijo. Tako je na pr. učitelj Klemenčič v Domojini hvalil na vse kriplje svojega bika in — sebe, drugo je baje vse za nič. Tudi je laž, da so le nemški bikorejci dobili premije, res pa je, da so med odlikovanimi biki le trije, ki so v oskrbi nemških posestnikov, in pri premiranju se je postopalo popolnoma pravično in nepristransko. Klemenčič pa naj se briga bolj za šolo, da tam ne izgouje bikov, temveč pameten, napreden zarod.

Brezobrestno posojilo za vinogradnike. Za l. 1906 je država in dežela razdelila lastnikom uničenih vinogradov: 1) v brežiškem okraju 21 prosilcem K 34.800; 2) v kozjanskem okraju 20 prosilcem K 10.100; 3) v sevniskem okraju 28 prosilcem K 10.100; 4) v šmarskem okraju 23 prosilcem K 10.100; 5) v konjiškem okraju 4 prosilcem K 3.600; 6) v mariborskem okraju 98 prosilcem K 71.200; 7) v šent-lenartskem okraju 34 prosilcem K 22.500; 8) v slovenjebistriškem okraju 74 prosilcem K 38.200; 9) v ptujskem okraju 112 prosilcem K 50.500; 10) v rogaškem okraju 24 prosilcem K 10.000; 11) v ormuškem okraju 152 prosilcem K 65.000; 12) v ljutomerskem okraju 58 prosilcem K 25.000; 13) v gornoradgorskem okraju 64 prosilcem K 29.000; 14) v cmureškem okraju 1 prosilcem K 800; 15) v lipniškem okraju 23 prosilcem K 14.400; 16) v arnuškem okraju 8 prosilcem K 4.000. Skup 794 prosilcem K 400.000.

Drenajni kurz. Štaj. dež. odbor želi izvesti več veščakov, ki bi pozneje vodili in izvrševali melioracijska dela po raznih krajih na Štajerskem. V Gross-St. Florianu bo za take kurz od 22.—27. okt., kjer se jim v šestih dneh pokaže, kako se ravna pri takih delih. Nepremožni dobe 15 štipendij po 20 K. Natančneje glej inserat.

Živinorejci, pozor! V ptujskem okraju se v zadnjem času goveda preveč napanja (Blähungen). Mestni živinski zdravnik g. Kurzidim v Ptuj vask dan ob eni popoldne v mestni klavnici (städtische Schlachthalle) brezplačno podučuje kmete, kako jim je v takem slučaju ravnati. Poslušajte se dobrega sveta.

Farška bernja in uspehi Štajerca. Štajerc je zdaj dosegel več kakor hofrat Ploj in Korošec, ko je vsaj deloma odpravil bernjo. Od 77. leta sem se vedno pritožujejo naši kmeti, da jih v septembru vsakega leta nadlegujejo črni krokarji, zdaj pa vsak kmet, ki si je naročil Štajerca, se jih je odkrižal. Naprednjaki, le tesno se oklepite našega lista, potem ste za vselej rešeni

vsakovrstnih farških fehtarjev. Jurjevčani tako na Ščavnici kakor v Slov. goricah so nam zato hvaležni.

Znani Caf v sv. Tomažu pri Ormožu je postal neroven in nam je poslal sledeči „popravek“:

„Sklicujoč se na § 19 tisk. zakona z dne 17. decembra 1862, drž. zak. št. 6 ex 1863. zahtevam z ozirom na dopis, objavljen pod zahtevam „Znani Caf v sv. Tomažu pri Ormožu“ v št. 18 z dne 2. sept. 1906 Vašega lista, da sprejmete v zakonitem roku na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek: Ni res „da fajmošter vzpizirja komedije“ — res pa je, da je veleč. gospod kaplan letos v šoli vzpizoril dve gledališki igri. Ni res, „da je oblast nečuvno prošnjo v šoli imeti „teater“ odbila“ — pač pa je res, da je slavno c. kr. glavarstvo v Ptuj obede igri brez ugovora dovolilo in sicer prvo s odlokom z dne 10. avg. 1906 št. 25.982 drugo pa z odlokom od dne 22. avg. 1906 št. 27806. — Sv. Tomaž pri Ormožu dne 12. septembra 1906. — Jakob Cof, dekan.“

Zdaj ste Vi govorili, Jaka Caf, zdaj pa pridemo mi do besede. Kajti lahko bi vrgli ta Vaš famozni „popravek“ v koš; objavili smo ga le zato, da ljudi izpoznajo, kako znajo nekateri „dušni pastirji“ resnico pačiti. V svoji notici smo grajali, da se vzpizirja farške burke v šoli, katero niste Vi ali Vaš kaplančec plačala, temveč ki je zidana s krvavimi krajcarji kmetov. To priznate sami, zakaj torej „popravljate“? Sto vragov, ali ni vse ena godla, ako vzpizorite Vi ali Vaš čedni kaplančec to igro? Mi smo le resnico poročali, da izrabljate svetišče dece, šolo v neumestne, otročje komedije! Tega ne morete utajiti!

Sicer je pa gospod Cafek še drugo neumnost napravil. Poslal nam je pismo, v katerem pove najprvo, da ga je sunilo farško „obrambno“ društvo v Ljubljani v rebra, naj napravi famozni „popravek“. Kaplančec Lampe v beli Ljubljani, ki je bil na mesece zapora radi častikraje obsojen, je torej čuvaj Cafove časti; sam si Caf ne zna pomagati, — pomagati mu morajo ljubljanski kaplani! Lepo je od Caf, da to odkrito pove. Ali v omenjenem pismu laže Caf tudi na nesramen način. Vi, g. Caf, rimsko-katoliški dekan, mi Vas imenujemo s ozirom na Vaše pismo lažnika! Pa nas tožite! Tudi „obrambno“ društvo Lampetovo Vam ne pomaga. Izzivali ste nas in tu imate zdaj odgovor.

Ta „popravek“ nam je poslal Cafek 12. sept. 1906. Celih 9 dni pozneje, dne 21. sept. 1906 pa se je njegov kaplan spomnil, da tudi lahko „popravljaj“ in zlorablja § 19. — 9 dni je torej g. Močnik premišljeval in končno smo dobili znameniti spis, katerega pa ne objavimo, ker se g. kaplan še ni zakonov priučil. Omenimo le, da trdi kaplan, da je „večinoma doma“, da hvalabogu pri Sv. Tomažu še ni stradal, da še več dobi kakor potrebuje (!), da je kuharica ljubeznjiva (!) itd. To je vse lepo, g. Močnik, ali z našo trditvijo nima to nič opraviti. Ako niste lačni, tudi ni potrebno, da kupujete kruha pri vaskih prodajalnicah. Ako je kuharica ljubeznjiva, — Bog Vam požegna! Ali nam se zdi, da ste malo pozno (še le 9 dni!) to ljubeznivost izpoznali. Morda je bila juha v teh 9 dneh neslana in se Vas je dregalo od gotove strani, da „popravljajte“, kaj ne?...

Ker je fajmošter Cafek oslarijo naredil, narediti jo mora seveda tudi kaplan Močnik. Kaplan nam je poslal tudi pismo, ki pa ni tako ljubeznjivo kakor Cafova kuharica. Najprvo nam priporoča kaplan, kako naj delamo reklamo. Potem pa piše doslovno: „Kakor sem bil dosejaj nasprotnik Vašega lista, tako bom tudi odslej. Vaš list in Vaša načela bom z vso močjo pobijal in ves svoj vpliv bom porabil, kjerkoli bom, da ljudstvo odvrnem od takega lista kakor je Vaš. Zagotovim Vas danes slovesno, da bom vedno v prvih vrstah tistih, ki se vojskujejo zoper laž, torej tudi zoper Vaš list.“... Zdaj smo pa mrtvi, — še enkrat nas pustite zdihniti, g. Močnik, potem pa umremo. Kajti tega se bojimo, da bi nas „pobijali“... Ali brez šale, fantič, ti si malo predrzen! Praviš, da boš porabil ves svoj vpliv proti našemu listu, torej tudi upliv, ki ga imaš kot du-

hoven. V tem tiči perfidnost tvojega pisarjenja! Ali mi smo navajeni, da nas slabi duhovni tudi raz lece psujejo in ako ti danes napoveduješ kaj sličnega, ne bomo se jokali. Ali kneza in škofa vprašamo: jeli se strinja to z nauki papeževimi? Menimo, da ne!

Torej, Caf in Močnik, le pogumno naprej! **Okrajni zastop gornjeradgonski** je v svoji občni seji enoglasno m. d. tudi tole sklenil: 1. Da se v premiranje goveje živine dne 14. septembra v Orehovcih razven državnih in deželni premij še 1000 K sme porabiti v povzdigo živinoreje; posebej se naj gleda, da se lepi biki dobro premirajo, da potem kmeti taiste vsaj do 4. leta držijo. 2. Na državni zbor se naj prošnja vloži, da se nova šolska postava od 29. septembra 1905 št. 13200, posebno §§ 10, 63, 107, 112, 120 in 122 tako predrugači, da bode željam starišev in učiteljev zadostovalo. Nihče ne more starišev siliti, da že vso pravico do svojih otrok izgubijo. Ravno tako so učitelji edino le poklicani o potrebah šolstva zaslišani biti, preden se postave delajo, ki našim zahtevam ne zadostujejo in državnim zakonom nasprotujejo. Ako so kmeti primorani, nove šole postaviti, tedaj imajo tudi o šolskih postavah, ki se delajo v prid ali pogubo naše mladine, kaj govoriti. Ako se pa te pravice krajša, si bodo kmetje drugače pomagali. Mi hočemo imeti zdravo, krepko in odkritosrčno mladino, ne pa potuhnece in podrepnike.

Zg. radgonski župnik Osenjak nam piše, da ni istinito, kar smo trdili v svoji notici „Bela vrana“: da namreč opozorja celo obč. predstojnike, da ni treba dajati zbirce. Radi to popravljamo, kć poznamo zg. radgonskega župnika kot poštenjaka. Ali zdi se nam, da nas je g. župnik napačno razumel. Mi smo le trdili, da dela res pošteno in krščansko s svojimi župljani in za to hvalo ne zaslužimo od nobene strani graje!

Iz Trbovelj. Mogočni Uršič postal je že ponižen. Odložil je „tresko“, s katero se je svoj čas tako šopiril in postal donašalec občinskih listin. Bojimo se le, da bode v svoji pijanosti polovico vabil izgubil. Značilno je sicer za župana Roša, da se ne sramuje tega svojega čednega uslužbenca. Ali dolgo ne bode Sava tekla in Roš bode izpoznal, da ima tudi njegova moč gotove meje! Dejstvo je in ponavljamo to dejstvo: Uršiču smo očitali celo vrsto lumparij in zločinov in on nas ni tožil; torej se boji razprave pred sodnijo in je s tem dokazano, da smo govorili resnico... Tožiti se nas pijanec ne upa; ali lažnjive govorice širiti, to pa zna! Uršič in njegovi pajdaši širijo zdaj neumnosti po trboveljski dolini, da je naš urednik Linhart pobegnul iz Ptuj. Verujemo, da bi bilo lažnjivcu Uršiču ljube, ako bi jo Linhart odkuril, ali tega veselja mu ne moremo pripraviti. Nasprotno: Linhart se počuti v Ptuj prav dobro in to zlasti vsled tega, ker so med tukajšnjimi policaji sami pošteni možje, ne pa pijani svinjarji kakor je Uršič. Tudi se laže po Trbovljah, da je g. Puncer zbolel in se nahaja v norišnici. Seveda je to neresnično, ker lažnik Uršič sploh ne zna resnice govoriti. Res je, da je Puncer s celo svojo družino vesel, da se je umaknil doline, v kateri zatirajo pijani policijoti rudarje; nikdar še se mu ni tako dobro godilo kot zdaj. Pač pa je gotovo, da bode Uršič kmalu v norišnico prišel, kajti šnops in vino morata uplivati na njegove itak slabe možgane... Zdaj pa še nekaj novega! Uršič je obdeloval svojo ženko, da naj napiše uredniku Linhartu pismo. In res je prišlo to pisemce v Ptuj. Hermina toži milo, kakor da bi se njenemu možu krivica godila. Iz pisma se razvidi, da bi ženka najraje prosila, da naj pustimo pijanca in lažnika pri miru. Mi nimamo s Hermino nič opraviti in smili se nam celo, ker je revica vezana na tega alkoholist. Ali pomagati ji ne moremo. Mi nismo krivi, da je ravno Uršič njen mož. Zato naj nas pusti Hermina s svojimi neumnimi pismi pri miru. Mi hočemo, da nas Uršič toži in naši bodemo še drugih sredstev, da ga v to prisilimo. Dovolj oseb je po nedolžnem trpelo zaradi tega zlobnega cloveka. Čas je, da se ga požene tja, kamor spada: — v ječo ali pa v norišnico!

Rudarji trboveljskega revirja so podelili družbi spomenico svojih zahtev. Te zahteve so: „Herrensiht“ za kopače K 2-55, za mezdne ko-

pače K 2.40, za „ferdrija“ K 2.30; akordne plače (gedingi) za „abbaue“, „štrekne“ in druga dela v jami in zunaj jame naj se zvišajo za 20%. Na številkah čez 30° vročine naj se zasluži najmanj 3 K. Dunajski judje pošiljajo „birmovce“ okoli, ki obljubljajo tujim rudarjem po 5 do 6 K plače. Ako ima družba za tujca toli denarja, imela bo menda tudi za domačine kaj več kakor — prazne besede. Prav iz srca privoščimo tem sužnjem premoga priboljšek njih žalostnega stanja.

Zahrbtna nakana župana Roša. Leta že „vlada“ čez trboveljsko občino župan Roš iz Hrastnika. Mož je tudi vsled nerazsodnosti volilcev deželni poslanec. Vse te „časti“ so mu prišle v možgane, tako da je pričel zdaj vse mogoče neumnostni delati. Opravila bi imel seveda dosti ko bi hotel res delo županovo izvrševati. Ali kaj briga Roša, ako se valja njegov policaj pijan po jarku, kaj ga briga, ako ubija policaj, ako dela proti zakonu! To je Rošu vseeno. On ima vse druge skrbi. Nekdanja mala šolica v Hrastniku je danes 6 razredna utrakvistična šola. Oblast hoče zdaj šolo po spolu razdeliti in se je v tem oziru že novo poslopje zidalo. Roš in njegovi pajdaši pa imajo edini namen, odstraniti zadnjo nemško besedico iz šole. Ko bi Rošovi fanti nemškega ne razumeli, bi sicer tudi še gnoj kidali kakor svoj čas očka Roš. Ali knap ne sme razumeti nemškega — to je Rošovo načelo. No, v Hrastniku so se našli možje, ki uvidevajo nujno potrebo nemškega podnaka. Le-ti so pričeli nabirati podpise, da bi se v zmislu Art. XIX drž. zak. z dne 21. dec. 1867 ustanovila v Hrastniku nemška šola. Ta nastop je bil popolnoma zakonit, ali Roš pozna zakon ravno toliko kakor njegov pijani policaj Uršič. Ker pa drugače ni mogel zatreti dela pametnih mož, pričel je zahrbtno z umazanimi sredstvi nastopati. Napisal je pismo generalni direkciji trboveljske premogokopne družbe, v katerem je milo prosjačil, naj repove družba nabiranje podpisov za nemško šolo. V tem svojem pismu se je Roš toliko spozabil, da je dejal: nemška šola bo škodovala premogokopni družbi, ker si bodo knapi lahko boljše kruh poiskali, ako razumijo nemško. Torej, rudarji, zapomnite si: župan Roš hoče, da bi bili vi in vaši otroci uklenjeni za večne čase v jarem trboveljske družbe, — on se boji za denarni žakelj dunajskih judov, — on hoče, da bi vi neumni ostali!!! To je Roš sam črno na belo napisal. Edini namen tega človeka je tedaj: rudarju čim manjšo plačo! In taki ljudje se prilizujejo potem knapu. Seveda ni Rošu njegova zahrbtna nakana nič pomagala. Za 263 otrok so podpisali stariši in Roš ter famjošter se lahko na glavo postavita, — šola bo urednična! Napisali smo pa te vrstice, da bodo rudarji izpoznali, kakšen je njih župan.

Klerikalno pobalinstvo! V Veliki Nedelji je obhajala pred kratkim požarna bramba svojo 10. letnico. Vse je bilo dobre volje pri veselici. Le neki zmešani rogovilež je pričel psovati navzoče radi neke pesni. Imel je tako dolgi jezik, da ni dosti manjkalo in močje bi ga naklestili. Ali požarniki in drugi gospodje so se raje umaknili v prvo nadstropje in so pustili suroveža samega. Zdaj pa so pričeli prvaški listi pravo gonjo proti g. Flucherju, ki ni imel nič pri petju in katerega se le zato napada, ker ne trobi v prvaški rog. Klerikalni pobalini ga denuncirajo na nesramen način, samo da bi mu odjedli kruh; to znajo prvaki in klerikalci! In pobalinstvo je temvečje, ker je g. Flucher mož, ki je že nekaj napravil. Poglejte njegovo vzorno gospodarstvo, premislite, koliko dobrega je že storil za okraj, kako je prvi vodja gospodarstva v tem okraju! In tega moža si upajo napadati fantalini, ki so še mokri za ušesi in ki niso dolejš ničesar v življenju storili! Neki dohtarček in farji so uprizorili to gonjo. Kmetje seveda spoštujejo g. Flucherja in ga bodo spoštovali tudi v naprej, pa če se prvaški denuncijantje na glavo postavijo. Fej!

Cesta v Okič gradi zdaj ptujski okrajni zastop. Ta cesta bo res velika dobrota za haloške kraje. Res, odkar je ptujski okraj v naprednih rokah, se je že več naredilo, kakor pod klerikalno-prvaškim zastopom v 18 letih!

Lepa vzgoja! Kaplan in učitelj v Cerkovcih sta strastna naprotnika našega lista. To nas sicer ne boli, kajti doslej smo vedno opazovali, da nas sovražijo le slabi ljudi. Ali govori se tudi, da pretepavata učitelj in kaplan otroke, katerih stariši so naročniki „Štajerca“. Ako se to res dogaja, znali se bomo braniti proti taki „vzgoji.“

Novi politikujoči far. V vrsto farških petelinov se je v zadnjem času pridružil Repoluskov Fricl, župnik v Sv. Vidu nad Valdekom. Kako se je vedel ob zadnjih obč. volitvah, smo že poročali. Ker pa je pri teh volitvah slavno propadel vzlic temu, da si je sam baje dal tri glase, zato zdaj izliva na prižnici svoj žolč na naprednjake. Sv. Duh, čigar sv. beseda bi imela odmevati s prižnic, vzemi enkrat karabač in naženi iz avetišč take okrunjevalce svetega svojega nauka; pri Repolusku se lahko prične s tem pomstanjem. Dne 8. septembra na Marijin praznik je namreč Repolusk tako-le med drugim gromel: „Naznanjam vam možem, kateri me v ponedeljek 3. septembra niste ubogali ter me niste volili, da tudi jaz vam v prihodnje nič dobrega ne storim in takoj izterjam, kar še mi kdo dolguje!“ Za božjo voljo, ali je to mar Kristusov nauk? Zlodjev nauk pač, pa je Amen!

Vinska letina. Kjer ni bilo toše, bo letos povoljna trgatve, zlasti na Bizelskem in okoli Pišec. V Halozah je za letos, žalibog, toča uničila vinograde. Po slovenskih goricah bo sem tertej tudi dobra trgatve, a kvaliteta letošnjega mošta bo zaostala za lanskim letom. Lepo vreme in tople noči bi jako prijale grozdju.

Iz Središča se nam poroča: Veteranci in požarniki se gledajo kakor pes in mačka. K požarni brambi noče nikdo več pristopiti, kajti pri veterancih je življenje veliko veselejše. Saj so beli pek, Jurek in drugi velikaši vsi pri veterancih in ti plačajo že kakšen „fasleček“. Pred kratkim se je govorilo, da dobé veteranci sablje in puške; črni Vanček se je tega tako ustrašil, da je napravil baje na ministerstvo prošnjo, naj se požarni brambi dovoli — kanona. Žal da je prišla prošnja mesto na Dunaj v Slibovce in da torej nič ne bo. Kadar bodo veteranci odslej naredili „bum-bum“ iz svojih pušk, tekli bodo „narodni fajberberkarji“ k Šuleku ali Frikli in si napili nove korajže. In ob priliki napišemo Vančkov, Jurekov in Jakcove sanje o „velerusko-središki“ bodočnosti.

Iz Št. lja smo dobili: Klerikalni listi so se grozno bahali z izidom svoje sokolske slavnosti; kakšna je bila ta slavnost, vedó naši čitatelji itak. Ko so naprednjaki priredili veselico, se je ljudstva kar trlo in povsod si videl veselje ter navdušenje. Iz jeze, da je naprednjaška veselica tako lepo uspela, kriče zdaj farški listi in lažejo, da je prišlo le 150 ljudi; pozabili so pač dodati še eno ničlo. Seveda niso videli backov in popov, brez katerih ni prvaške veselice. Tudi takih ni bilo, kakor so klerikalni dopisniki, ker bi jih naprednjaki vun pometali. Kakšni pa so ti prvaški tički? Prvaški Lojzek je bil že v norišnici; farški Karlek je tudi nekaj časa v tem zavodu počival in klavirni dopisunec iz Selnice je tako dobro „študiral“ učitelšče, da je sedaj sposoben, koze pasti, ker boljšega v teh slabih časih ne najdejo. Ker mu koze ne dopadejo, postane v kratkem podpredsednik dekleške družbe; pri roženkrancu bo konkuriral a kaplančetom, ki komandira vse te junake. Res, farški listi, ponosni ste lahko na te svoje dopisune, — kaplan, pobahaj se malce s svojimi orvičami —

Drobiž iz Hajdine. Kuharica upokojenega župnika Mlakarja se rada vozi na biciklu, a tako nerodno, da se ji ljudje kar na glas krohotajo. Dekle, ostani le pri kuhli! — Ob pešpoti od cerkve proti šoli imajo visok lesen križ, a plehnata podoba Izveličarjeva je tako zarjavela in zamazana, da je to sramota za gospodo, ki ima na kaj takega paziti. — Mlakarjeva kuharica je jako vneta za božje pote. Zadnje nedeljo se je peljala z župnikom k Sv. Trojici v Slov. goricah. Ljudje so se kar ustavljali, videč ju ter si šepetali: čeden parček!

Špitalič. (Narodna družva.) Kaj pa je tebe treba bilo, dete grdo. . . bi lahko vzdihnili nad špitaličkim razupitim bralnim društvom, ki ga je ustanovila znana špitalička trojica: Farček, učitelj in grozovit narodnjak Štefe. Društvo pa bo kmalu razpadlo, ker je zidano na bedariji. Na

novi zidano trirazredno šolo pridejo baje z učitelje sami kranjski petelini; zato, kmetje, pozor, pobirajte ob pravem času podpise in nemški poduk v šoli v zadnjih treh letih in polo a podpisi pošljite na okr. šolski svet v Knjicah, ali naravnost na dež. šolski svet v Gradcu, kjer se vaši želji ugodí. Štefetu pa svetujemo, naj se drži rajši svojih deklet v društvu Štajerca pa naj pusti pri miru, sicer si ga pošteno privoščimo.

Izpred porotnega sodišča v Mariboru. Pretekli teden so bili sojeni: 1. Samična 21 letna dekla Marija Sršen iz Slivnice pri Mariboru: umorila svoje novorojeno dete ter zato dobila eno leto ječe. — 2. Nevarni živinski tat je 21 letni Jaka Jug iz Zg. Dupleka. V okrajih Maribor, Sent-Lenart in Ptuj je pokradel več živine. Za svojo kurajžo bo pet let pihal kačo. — 4. Znani pretepač, 26 letni Jaka Horrat, viničarjev sin iz Puhel pri Ptujju je dne 31. majnika t. l. v pretepu pred neko gostilno v Podvincih J. Petroviča tako sunil z nožem, da je kmalu umrl. Ker pa je v tistem tepežu tudi Vincenc Job z nožem bodal, po noči pa je bilo porotniki niso se mogli prepričati, kdo izmed onih dveh je pravzaprav kriv ter so izrekli oprostilno razsodbo. — 4. 15 letni ropar je Martin Čeh, viničarjev sin iz Zavhja pri Sv. Lenartu v Slov. gor. Pred par tedni je potoma pobil na tla 80 letnega vžitkarja Mateja Čeha, oropal mu uro in okoli 4 krome drobiza. Za svojo lopovščino je dobil 5 let težke ječe. — Rajmund Wieser, 55 letni kmet in občinski predstojnik v Hočah je napeljal svojega 57 letnega viničarja in svojo gospodinjo, da sta mu zažgala poslopje, ki je bilo visoko asekurirano. Zato so dobili: „slavni“ župan 3 leta, viničar dve leti in gospodinja eno leto stroge ječe.

Požar. Na Trebežu pri Brežicah je zgorel 18. t. m. kozolec Glagovskega. Zgorela je vsa krma in žito. Škode je do 2000 K, zavarovan je bil 160 K. Zažgal je domači šestletni vnuk, ker je zakuril pod kozolcem.

Požar. V Lašah pri Šmarju je zgorelo 5 poslopij, otrok je ugal.

Življenja se je naveličala 17 letna Paula Zmazek v Mariboru ter skočila v Dravo.

Živinski prvaški smrkovce. Po noči od 16. na 17. tega mesca se je Valent Skale, Majdičev hlapec v Celju, nekemu oficirskemu slugi pri kapucinskem mostu brez vsega vzroka s tako silo zagnal z dežnikom proti njegovi glavi, da mu je iztaknil oko. Potepuh je že pod ključem. Neki prvaški list pa je pisal da je bil ta lopov — nemškutar; tu se vidi laž.

Ženska, nabodena na kolu. V Boču pri Lučanah je padla z drevesa na plot posestnica Amalija Dreisinger ter se nataknila na kol in je sirota na njem visela, dokler se kol ni prelomilo. Domačini ni bilo doma, da bi jo rešili, našli so jo pozneje že mrtvo.

Nesreča na železnici. Na kolodvoru v Velenju se je dne 13. t. m. pri premikanju pravnil vagon. Gospodična Ema Sigel se je pri tem hudo porezala po rokah in po obrazu, ker je butnila z glavo ob okno. Tudi nogo in roko si je izvinila.

Umor. V Lanci vasi pri Sv. Vidu niže Ptujja je mizar Bedrač umoril svojo ločeno ženo Ano Bedračovo. V gmovju so jo našli mrtvo z razbito črepinjo. — Morilca še zdaj niso dobili.

Iz Koroškega.

Velika nesreča na železnici. Med Porečom in Krivo vrho sta dne 17. septembra trčila dva vlaka. Mnogo vagonov je bilo razbitih, tri osebe so bile takoj ubite, med njimi neki duhovnik in neka mati, ki je spremljala svojega sinka v Celovec v latinske šole. Veliko oseb je bilo več ali manj ranjenih. Vlak je iz Poreča prezgodaj odšel in odtod se je pripetila ta nezgoda. — V Špitalu ob Dravi je pri tamošnjem koncederu Eggerju v službi dekla Marija Geibl. Pred par dnevi je hotela odgnati z železniškega tira kravo, med tem je vlak pridrvil, dekle s silo vrgel na tla ter ji kolo odtrgalo nogo.

Šmihel nad Pilberkom. (Slovenski napisi.) Občina Šmihel je naredila na voglih, kod se križajo ceste, samo slovenske napise na stebrih. To ni pametno, ker sem prihaja veliko tujcev, ki slovenaki ne razumejo; domačin pa itak za pot ve, kamor pelja. Pred par dnevi so tam

za med eno takih tabelj stali trije tuji ter strmo sedeli na napis, in ako bi ne bil prišel neki človek po cesti ter tujcem ne razložil reči, kaj je napisano, bi ne vedeli, kam se naj obrnejo. Zavoljo tujcev naj bodo torej tablice dvojezične, kakor je to pred pliberskim kolodvorom; to bo občini in okraju le v čast.

Morilec pred poroto. V Celovcu je porотно sodišče obsodilo na 6 let ječe nekega Andreja Rankana, ki je spomladi med Koprivno in Globasnico umoril 37 letno beračico Amalijo Granišnik.

Sneg. Na Karavankah je sneg globoko v dolino zapadel.

Mozaična tla. Na hribu Hema pri Globasnici so našli pred kratkim lepa mozaična tla, ki so sestavljena iz voglatih kamenčkov razne barve, velikih kakor lešnik. Ljudje si pripovedujejo, da je tam pred veliko leti stal mogočen grad in je baje še veliko takih zanimivih reči pod zemljo.

Po svetu.

Graški jesenski sejem. (Grazer Herbstmesse) Graški trgovci in obrtniki priredé letos od 29. septembra do 7. okt. v industrijski palači veličansko razstavo, združeno z vsakovrstnimi veseljami, na kar naše somišljenike opozarjamo. Glej razglednik! Med drugim pride tja iz Drezdena zrakoplovec Liesche in komur se bo poobilo, lahko žnjim zleti v balonu v oblake. Črven bo po vseh razstavnih prostorih venomer diralo 22 godbenih zborov. Vožnja cena po želji kmetov bo jako znižana, tako da si vsakdo za malo cvenka priskrbi veliko duševnega užitka.

Kaj bo vse dražje? Laško olje bo dražje po litru za 20 h. Kmetje, poprimite se bučnega olja, ki si ga lahko sami priskrbite. — Na železa se povisa v kratkem. — Steklo se draži s 1. junijem prih. leta in sicer pri našem steklu za 5%, pri barvanem za 10%. — Katun in sploh manufakturno blago bo dražje in sicer slabše za 3 v, boljše za 4—5 v. — Metru. Ubogi kmetič! Da bi se pa podražili poljski pridelki, o tem ni nič slišati. — Kmetje, združajte se k obvarovanju svojega pridelka!

Kraljevsko kratkočasje. Angleski kralj Edward je bil ravnokar v toplicah na Češkem. Na poti pri knezu Trauttmansdorfu v Goršovem je ustrelil 945 jerebic, 47 fazanov in 6 sovcev. Seveda so jih prej žive naložili po družini kraljih in potem izpustili pred kraljevim dvorom, ki je sedel pokal, da je bilo veselje. Hm!

Zmes. Iz Vladivostoka se poroča, da so na tlatovi tovorni parnik „Matilda“; da se na parnike krade, to je pač le na Ruskem pogosto. — Prihodnja svetovna razstava bode v Tokio na Japonskem. — Parnik „Goesta“ se je popel vsled viharja v severnem morju; 8 mož so rešili, 22 pa jih je utonilo. — V Parizu so aretovali nekega vojaškega beguna Blau, ki je ukradel bisere za 30.000 frankov. — Vas na Češkem je popolnoma pogorela. — V Avstriji na Tirolskem je uničil požar 15 hiš; 45 ljudi je brez strehe; škoda je za 150.000 K. — Prilika potovanja prestolonaslednika je bila za južne železnice zastražena; pri tem so strožni ponesrečili. — Vas Kureli na Kavkazu je izginila iz površja; velikanška povodenj je pokrila celo vas z blatom in kamenji; 200 ljudi je utonilo. — V Rotterdamu so prijeli bančnega ravnatelja Barga, ki je ponesrečil okroglo sumo 700.000 gold. — V Hongkongu je dirjal ledeni vihar. Nad 15.000 ljudi je našlo smrt. — Parnikov se je potopilo. Sredi mesta je prišel ledeni vihar barke. Škoda je za 100 milijonov dolarjev. — V Siciliji je napravil potres veliko škodo. — V Gradcu je odkrila policija tajno podzemno splošno svinjarjev; več odličnih oseb je ujetih; glavno vlogo pa je igral neki klerikalni fažer. — V kralj. delavnici v Monakovi so ukradli 130.000 markov. — V Jellicu (Am.) so eksplozijo dinamit na železnici ter uničili celotno mesto; 9 oseb mrtvih. — Cesar je imenoval morilko Frideriko Zeller; sedela bode na prestolu v letu v ječi.

Železniške nesreče. V Montrealu (Amer.) sta trčila dva vlaka skupaj; prvi je razseden od kosev, ki so se hoteli peljati na zahodu; ubitih je bilo 12 mož, ranjenih 11. V bližini postaje Petropavlov na Ruskem

je skočil vlak iz tira; 7 oseb je mrtvih. — V Ponferadu (Španija) sta trčila dva tovorna vlaka; več oseb je ubitih. — Ekspresni vlak na Šotlandskem je skočil iz tira in padel čez breg; kosi razbitega vlaka so pričeli goriti; 10 mrtvih.

Ljubi „Štajerc!“ V neki soli blizu Pilstajna je svoje dni učiteljeval nekdanji kaprol. Pri vojaki se je naučil kolikor toliko brati in pisati in to je pred 50 leti že zadostovalo za učitelja. Kaprol-učitelj je moral poučevati tudi kršč. nauk. Ko je prišel debeli dekan na vizitacijo ter izpraševal solarje, niso mu skoro nič odgovarjali. — „Ali, g. učitelj, otroci nič ne znajo, se tega ne, koliko je Bogov?“ — „Pač, otroci že znajo a mora se jih drugače vprašati, jaz imam čisto drugo metodo!“ se je odrezal učitelj. — „Torej vprašajte vi“, pravi dekan. — Učitelj se je postavil pred otroke ter po vojaško komandiral: „Haptak!“ (otroci so takoj vsi vstali). Učitelj: „Wie viel Gott?“ — Otroci vsi: „Eins!“ — „Wie viel Ba-tillon?“ — Otroci: „Drei!“ — Učitelj: „Ausmarsieren lassen!“ — Otroci: „Gott Vater, Sohn und hl. Geist.“ Učitelj: „Und wie heisst das ganze Regiment?“ — Otroci: „Die hl. Dreifaltigkeit.“ — „Glejte, g. dekan, otroci že znajo, a mora se jih pametno izpraševati.“

Gospodarske.

Gnojenje travnikov z umetnimi gnojili. Mesa in mleka se čimdalje več potrebuje po svetu in zato tudi živinoreja postaja pri nas vedno večjega pomena. Pa ne samo z mesom in mlekom koristi nam živinoreja, temveč ona je tudi v vinogradništvu, v sadjarstvu in v poljedelstvu sploh neizogibno potrebna, kajti odkod naj dobivamo drugače potrebni gnoj? Da nam bo pa živinoreja prinašala mnogo dohodkov, skrbeti nam je v prvi vrsti, da pridelamo dosti krme. Le tedaj, če živino primerno krmimo, smemo pričakovati obilo koristi. — Če hočemo imeti obilno krmo, moramo zboljšati svoje travnike in pašnike in komur primanjkuje teh, skrbeti mora, da bo pridelal na polju, česar mu ne more dati travnik. Maogo in dobre piče dobimo na travniku in pašniku v prvi vrsti s tem, da to zemljišče primerno gnojimo. Jako dober gnoj za travnike in pašnike sta hlevski gnoj in gnojnica, toda teh gnojil primanjkuje navadno pri vsaki kmetiji in zato se moramo poprijeti tudi drugih pripomočkov za gnojenje, fosfornih in kaljevih gnojil. Kakšne uspehe dosežemo na travniku z umetnimi gnojili, kažeta poročili dveh naprednih kmetov iz raznih krajev. Gorje bi bilo celo za nekatere dežele, če bi ne bilo umetnih gnojil. Cele puščave so spremenili na Nemškem s pomočjo umetnih gnojil v rodovitne livade. In pri nas?

I. Toraj prevdarimo najpoprej, kaj nam piše g. A. Drofenik, posestnik v Podplatu.

Ravnokar sem končal letošnjo košnjo in v kratkem povem, kako uspešno je gnojenje travnikov s tomaževo žlindre in s 40% kalijem. Eden mojih travnikov meri 3 joha. Pred 5 leti je bil še popolnoma omlakušen in poln mahu, seveda tudi negnojen. Prirastlo je malo in slabe krme, sena in otave skupaj sem dobil le 9 vozov. Poprijel sem se izboljšanja travnika, posušil sem ga z drenažnimi cevmi, osušil s travniško brano in pognojil z umetnim gnojem. Vzel sem pa v to svrhu za en oral 400 kg tomaževe žlindre in 100 kg kalija in gnojil v marcu 1905. V prvi seneni košnji se je deloma vsled že poznega sejanja, deloma pa, ker je bilo za čas senene rasti bolj sušno, gnojenje le malo poznalo, vendar sem dobil že namesto 5 polnih 7 vozov sena, otave pa že 9 vozov. Letos pa se je lansko gnojenje še-le popolnoma pokazalo. Dobil sem namreč 12 vozov sena in 9 vozov otave, torej namesto nekdanje skupne množine 9 vozov dobil sem jih letos 21. Če računim voze poprečno do 700 kg, dobil sem poprej 6.300 kg, sedaj pa 14.700, tedaj 8.400 kg več kakor poprej. Pri nas se krma spomladi vsako leto dobro nad 2 gold. za 100 kg lahko proda. Računim-li teh pridobitih 84 metercentov po 2 gold., znesse večji pridelek 168 gold, stroški za gnojenje pa so znesli 60 gold., toraj imam letos od lanskega gnojenja čisti dobiček 108 gold. Prišel pa nisem k temu še one množine, ki sem jo že lani več dobil in gotovo bo to gnojenje imelo nekaj upliva še k letu. Ako pomislimo dalje, da je krma na gnojenem suhem in snažnem travniku tudi veliko boljša, vidimo, kolikega pomena bi bilo za naše gospodarstvo, ako bi se kmetje splošno poprijeli tega prekoristnega gospodarskega pripomočka.

Kmetijske podružnice (in kjer takih še ni, ustanovite si jih) naj bi preskrbovale skupni nakup umetnih gnojil na cele vagonne in kmet pride tem potom do tega prepotrebne sredstva.

2. G. Fr. Škerlec, posestnik v Vičancih pri Vel. Nedelji pa je nam poslal sledeče poročilo:

V juliju t. l. sem v Štajercu poročal, koliko sem pridelal sena na svojem travniku, pognojenem z umetnim gnojem. Že takrat sem omenil, da ima strmo severno lego in rujavo, z brodecem pomešano zemljo. Travnik sem razdelil na 4 jednake dele po 10 arov. Prvi del je ostal negnojen in je dal 121 kg slabega sena, sedaj pa otave 94 kg, ravno tako slabe krme, skupaj tedaj 215 kg. Drugi del sem pognojil s 100 kg kajnita in sem dobil 182 kg slabega sena in 120 kg slabe otave, potem takem skupaj 284 kg. Tretji del je dobil 100 kg tomaževe žlindre ter je dal 263 kg lepega detelne sena in 172 kg. lepe detelne otave, torej skup 435 kg. Četrty del sem pognojil s 100 kg kajnita in s 100 tomaževe žlindre ter mi je prirastlo 256 kg prav lepega sena in 246 enako lepe detelne otave, skupaj 502 kg dobre krme. Številke 215 in 502 nam tedaj jasno kažejo izvrstno korist umetnih gnojil. O ovsu sem poročal, da je razloček med gnojenim in negnojenim delom že 1/4 ure daleč razpoznati. Danes vam s številkami izpričam razliko pri zrnju in slami. Njivo sem razdelil na 3 jednake dele po 14 arov. Prvi, negnojeni del je dal 168 kg zrnja in 189 kg slame; drugi del je bil pognojen s 150 kg tomaževe žlindre in s 25 kg čilskega solitra ter je dal 245 kg zrnja in 210 kg slame. Tretji del pa je bil pognojen s 150 kg. tomaževe žlindre in s 25 kg čilskega solitra ter je prirastlo 392 kg zrnja in 385 kg slame. Evo! tudi tukaj se natančno vidi moč in korist umetnega gnojenja.

Na razna prašanja v zadevi umetnega gnojenja oba napredna kmeta, tako Drofenik kakor Škerlec, radovoljno in z veseljem svojim dragim kmetičim tovarišem tudi zana prejšnjim poročili postrežeta.

Op. uredništva. Žalost prijemlje človeka, ko vidi, da se naš kmet brani tako koristnih travin. Kje bi bil že ta, če bi se že poprijel umetnih gnojil? Gotovo ne bi trkala dan na dan revščina po njegovih durih. Če vi kmetje pridelate več krme, redite lahko več živine, imate več gnoj, stem bi tudi polje, vinograd, sadovnjak boljše gnojili in na gnojenem polju, v gnojenem vinogradu imeli bi toliko več pridelkov. Zato pa, ker zanemarjate gnojenje travnikov, vam gre povsod slabo: v hlevu, na njivi, v vinogradu in tudi v vašem žepu. Zato bobna berič tako pogosto po naših vaseh in selih.

Razodni, napredni kmetje, poprimite se tedaj gnojenja travnikov ter posnemajte kmetovalce v bolj naprednih deželah in godilo se bo tudi vam dobro, kar vam želi „Štajerc“.

Listnica uredništva in upravnika.

Zaostali dopisi pridejo prihodnjič na vrsto. — Orešje pri Bizeljškem: Zadeva na za naš list. Kaj s krono? — Lončarič v Ameriki: Zdaj imate plačano do 1. januarja 1909. — Thesen: Ni za list. — M. M. Stoppenberg. Plačano do 1. januarja 1908.

Živčna slabost in razdražnost vseh naporno delajočih ljudi kakor tudi malokrvnost mnogih otrok izvira, kakor trdi dr. F. Weigl v Monakovem, ne malokdaj zlasti iz vsakdanjega uživanja zrne kave. Celo male množine, kakor jih uživamo v običajni mlečni kavi, so kvarne organizmu. Pri tem je opomniti, da imajo ravno cenejše kavnine največ kofeina v sebi, da torej učinkujejo najškodljiveje. Dalje nima zrna kava kar nobene redilne vrednosti in provzroča, kakor sploh alkoholne pijače, samo hipno razburjenost, ki naposled oslabi vse moči. Zato se priporoča, da nikoli ne pijete zrne kave brez obilo primešane Katherinerjeve Kneippove sladne kave, ki izdatno ublažuje omenjeni škodljivi učinek. Otroci, potem tisti, ki so bolni na srcu, živcih in žolodcu, pa naj bi pili samo čisto Katherinerjevo kavo, ki ima vonjav okus po kavi ter je redilna in krvotvorna. Zaradi mnogih manj vrednih posameznikov pa poudarjate pri nakupovanju izrečno ime „Katherinerjeva kava“ in jemljete samo zaprte izvorne zavoje z varstveno znamko „župnik Kneipp.“

Loterijske številke.

Trst, dne 15. septembra: 46, 49, 75, 86, 62. Gradec, dne 22. septembra: 44, 34, 31, 66, 71.